

adolf hitler

ÎNSEMNAȚI INTIME ȘI POLITICE

(martie 1942–noiembrie 1944)

Ediție de François Delpla

Traducere din limba engleză de Anca Irina Ionescu

Prefață de Adrian Cioroianu

CORINT
ISTORIE

—2021—

21 martie 1942, seara¹

Trebuie să ținem mereu războiul la periferie. Dacă parizienii sunt atacați de avioane englezești, este treaba lor; mai bine

¹ Hitler se întoarce de la Berlin, unde a rostit un discurs la 15 martie, cu ocazia Zilei Comemorării Eroilor (*Heldengedenktag*) – sărbătoare moștenită de la regimul de la Weimar (este vorba despre cinstirea celor morți în 1914–1918; pe atunci, această zi se numea *Volkstrauertag* – zi de doliu național), pe care naziștii au adoptat-o pentru prima dată în 1940. Hitler declarase printre altele: „De abia astăzi ne dăm seama de amploarea pregătirilor pe care le fac dușmanii noștri. Astăzi vedem jocul evreilor, care trag sforile în întreaga lume și care, în atacul concertat al unei conjurații, grupează democrația și bolșevismul într-o comunitate de interese, sperând să nimicească întreaga Europă. Faptul că Providența ne-a îngăduit să ținem piept cu brio acestei coaliții a marxismului evreiesc și a capitalismului ne face să mulțumim din toată inima Celui fără a cărui milă orice forță omenească, orice ardoare și orice curaj ar fi zadarnice.

[...] Am străbătut, timp de patru luni, un drum infinit într-o ofensivă a cărei amploare și profunzime sunt fără precedent în istorie. Cu toate acestea, cu câteva săptămâni mai devreme decât ne așteptam ținând seama de experiență și de previziunile științifice, iarna s-a abătut asupra armatelor noastre, oferind astfel dușmanului un răgaz de patru luni pentru a întoarce situația în favoarea sa în această luptă fatidică. Era singura speranță a stăpânilor de la Kremlin ca, în această dezlănțuire a elementelor naturii cum nici ei nu mai cunoscuseră, să impună armatei germane destinul napoleonian de la 1812.”

să fie ei decât berlinezii.¹ La Paris, numai uzinele de armament trebuie să fie protejate de AA. În rest, parizienii nu îngheață în pivnițe ca berlinezii, căci este mai puțin frig.² Păcat că trebuie să ne ocupăm de război din cauza unui bețivan, în loc să ne consacram operelor păcii, de exemplu, artei.³

¹ Aluzie la bombardarea uzinelor Renault de la Billancourt în seara zilei de 3 martie. Raidul a fost executat de 235 de bombardiere britanice, care au folosit o tactică nouă și, din cauza impreciziei, au făcut mai multe sute de victime în rândul civililor.

² Hitler dezvăluie aici o mare parte din politica aplicată de el în Franța. Încă nu a deportat multă mână de lucru în Germania (această mișcare nu va lua amploare decât sub guvernul Laval, instaurat o lună mai târziu) și preferă ca ea să producă unde se află, mai ales pentru a atrage bombardierele britanice departe de Reich. Dă dovadă de un dispreț plin de cinism față de civilii francezi expuși, care, fără îndoială, sunt superiori din punct de vedere rasial slavilor, dar sunt sacrificați pentru ca guvernul să-și concentreze atenția asupra germanilor. Spunând că obiectivul este ca războiul „să fie ținut la periferie”, Hitler arată că este conștient de riscurile la care este expus teritoriul Reichului, străduindu-se să creadă și să-i facă și pe alții să creadă că pericolul nu este imediat. Minimalizează astfel raidurile care au avut deja loc la 8 martie la Essen și la 13 martie la Köln, acestea fiind urmate, în nopțile de după rostirea acestor cuvinte, de atacurile asupra orașelor Lübeck și Rostock, care vor provoca la rândul lor sute de decese în rândul populației civile. Evident, prioritatea acordată frontului rusesc rarefiă prezența avioanelor de vânătoare în spațiul aerian german și atâta RAF, impulsionată de Churchill – care dorește să câștige încrederea lui Stalin – să execute atacuri în spatele Wehrmachtului.

Să reținem totuși o ușoară și trecătoare urmă de grijă față de sănătatea parizienilor: sosirea primăverii le face șederea în pivnițele neîncălzite mai ușoară decât a germanilor. Cât despre „oamenii inferiori” din Europa de Est indiferența cu privire la soarta lor este în continuare absolută.

³ Îți vine să zâmbești când îl vezi pe Hitler pozând în arhitect și artist constrâns, împotriva voinței lui, să poarte război și să conducă armate. Am greși însă dacă l-am contrazice când îl învinovățește tocmai în acest moment pe Churchill de această situație: fără tenacitatea lui, s-ar fi ajuns la pace în 1940, ar fi venit vremea marilor șantieri și foarte probabil că

24 martie 1942, seara

Deși consideră că trebuie să critice tot ceea ce este la noi, țările democrate ne imită în mod sistematic când luăm măsuri de simplificare sau altele similare.

De aceea, nu este cazul să aducem la cunoștința puterilor inamice rezultatele experiențelor noastre și ale măsurilor de simplificare pe care ni le-au inspirat, nici prin intermediul presei, nici în altă formă. Astăzi se impune o tăcere absolută în această privință.

(La cină, generalul Jodl pune pe tapet chestiunea înlocuirii personalului Wehrmachtului în acest război prin comparație cu precedentul. Dacă, în Primul Război Mondial, dintr-un pescar se făcea un vânător de munte – ca să luăm câteva exemple banale – sau un măcelar era distribuit la secretariat, Wehrmachtul se străduia acum să nu-i mai folosească pe oameni la activități complet străine de natura lor „în scop educativ”, repartizându-i, pentru binele comun, în funcție de aptitudini. Șeful:)

Dincolo de punctul de vedere al Wehrmachtului, trebuie să ținem seama de interesele generale ale națiunii atunci când facem inventarul resurselor militare și să tratăm rezerva de oameni pe care o avem la dispoziție ca pe o rezervă națională de oameni. De exemplu, când o persoană în vârstă, care desfășoară în viața civilă o activitate importantă pentru efortul de război, se prezintă la biroul de recrutări și cere să fie

ofensiva împotriva Uniunii Sovietice nu ar fi existat, cel puțin nu în maniera aceasta masivă și precipitată (cf. *infra*, „Concluzie generală”). Pe de altă parte, Hitler își contrazice propriul laitmotiv referitor la URSS, care se împarte în două: pe de o parte, i-a atacat pe sovietici exact la timp pentru a-i împiedica să tragă primii, pe de altă parte, cu unul sau doi ani de pregătire suplimentară, ar fi putut să supună toată Europa precum Attila sau Gînghis-han, căci avea în mod clar această intenție.

înrolată deoarece, în calitate de ofițer în rezervă, s-a saturat să facă războiul stând în fotoliu în țara lui și să fie prost văzut din acest motiv, trebuie să ne spunem: dacă acest om este mobilizat, va face foarte probabil războiul în administrația Wehrmachtului, care este foarte umflată cu asemenea ofițeri în rezervă îmbătrâniți. Calitățile lui utile efortului de război – am cunoscut personal un asemenea caz – vor fi atunci pierdute. Așadar, este mult mai bine să-l lăsăm pe om în activitatea sa civilă sub o uniformă oarecare decât să-l scoatem de acolo pentru a-l trimite să umfle administrația militară¹.

Proprietatea privată trebuie să fie neapărat protejată, în calitate de proprietate individuală²!

Este lucru firesc și sănătos ca cineva să consacre o parte a câștigurilor muncii sale achiziționării unui bun de familie. Dacă acest bun constă într-o uzină, această uzină va fi în mod sigur mai bine gestionată de un membru al familiei decât de un

¹ Frumos exemplu de corectare a unei viziuni militare înguste cu viziunea de ansamblu a unui șef militar și politic în același timp (Hitler este șeful armatei din august 1934 și șef de stat, comandant suprem al Wehrmachtului de când a desființat Ministerul de Război la 4 februarie 1938 și, din 18 decembrie, comandant suprem al armatei de uscat. Generalul Jodl este foarte mândru pentru că nu irosește competențele celor mobilizați, iar Hitler amintește că acestea sunt și mai puțin irosite atunci când se ține cont de nevoile economiei în ansamblu. Își etalează în treacăt disprețul față de administrație și de armată, susținând că aceasta știe în special să instaleze prea mulți oameni competenți în birouri.

² Hitler se lansează într-un discurs general despre organizarea economiei, care își va găsi aplicarea practică numai după război, dovadă că nu este în totalitate preocupat de pregătirea ofensivelor din 1942 și se gândește mereu la măsurile care vor trebui luate „după victorie”. Este adevărat că ea va trebui să fie fulgerătoare, cel puțin pe Frontul de Est, și să fie urmată de o exploatare promptă a resurselor exsovietice, căci, altfel, americanii își vor valorifica potențialul și vor înclina balanța în favoarea lor, ca în 1918.

funcționar – atât timp cât originea este sănătoasă¹ – și, în consecință, va fi mai utilă colectivității naționale. Așadar nu pot decât să apăr cu fermitate protecția inițiativei private.

Cu aceeași fermitate mă opun proprietății private anonime pe acțiuni. Fără a avea nicio legătură cu aceea, acționarul primește mai multe dividende atunci când muncitorii societății pe acțiuni sunt harnici, și nu leneși, când un inginer genial conduce întreprinderea sau chiar și atunci când un traficant urmărește mersul societății pe acțiuni. Iar dacă acționarul este destul de viclean și participă la mai multe societăți pe acțiuni, încasează fără efort câștiguri pur speculative fără să aibă a se teme de pierderi pe care nu ar putea să le compenseze din altă parte.

Am dezaprobat întotdeauna și am combătut aceste venituri obținute fără efort din speculații.² Dacă aceste câștiguri trebuie să revină cuiva, ele trebuie să revină poporului în întregime, căci, altfel, muncitorii creatori și inginerii datorită cărora o societate pe acțiuni își îmbunătățește rezultatele nu vor fi recompensați. De aceea, societățile capitaliste anonime trebuie să fie în mâinile statului, care, în folosul celui ce vrea să-și plaseze economiile în sfera economică, emite obligațiuni care vor aduce o dobândă fixă. În felul acesta vor fi împiedicate

¹ Așadar protejarea proprietății private nu este un principiu absolut: statul trebuie să intervină în cazul degenerescentei „originii”.

² Acest atac împotriva societăților anonime, deși lipsit de efect deo-camdată, ne permite să prefigurăm o confruntare cu marile grupuri după mult-sperata victorie. Mângâindu-se cu acest vis, Hitler salvează coerența concepției sale referitoare la *Volks-gemeinschaft* (reînnoind în același timp legătura cu nazismul originar: în vara anului 1919 fusese fascinat de imprecățiile lui Gottfried Feder, puternic colorate de antisemitism, împotriva „mamonismului” bancherilor). Temându-se de înfrângere, se pregătește de victorie și nu vrea ca restabilirea păcii să însemne și întoarcerea traficantilor civili și o reclasificare a capitaliștilor, privilegiindu-i pe cei care vor profita cel mai mult de pe urma războiului.

speculațiile și câștigurile care se înmulțesc de la sine fără prestarea unei munci – un sistem pe seama căruia, de altfel, trăiește toată Anglia.¹

Un asemenea tratament al proprietății anonime implică, pe de altă parte, un efort de stabilizare a prețurilor tuturor produselor importante, oricât de dificil ar fi. Cel care plătește 1 000 de mărci pentru un covor persan în loc de 800 este un imbecil! Nu putem să-l împiedicăm să fie așa de prost²!

Nici nu putem împiedica pe cineva să-și joace banii la loterie sau la alte jocuri și să-și pună capăt zilelor când pierde. Dimpotrivă, dacă cineva vrea cu tot dinadinsul să-și pună capăt zilelor după ce și-a pierdut averea, trebuie să ne întrebăm dacă statul nu ar trebui să-i plătească cheltuielile de înmormântare, din moment ce a făcut o afacere excelentă lăsându-l să joace. Căci statul profită de pe urma jucătorilor nu numai prin impozit, ci și prin reținerile din câștiguri. Cazinoul îi plătește un impozit pe cifra de afaceri și așa mai departe. Astfel că primește peste 50%.

De altfel, privite din punct de vedere filosofic, loteriile au o parte bună. Nu poți să-i faci fericiți pe oameni numai cu realități, trebuie să le lași și iluzii. Majoritatea oamenilor trăiesc

¹ Una dintre foarte puținele expresii de condamnare generală a acestei țări. Dacă politica ei nu este complet „aservită evreimii”, căci speranța răsturnării lui Churchill de către conservatori revine cu regularitate, evreii par să fi contaminat în profunzime economia.

² Naționalizarea societăților anonime merge mână în mână cu controlul statului asupra prețurilor. Nu este lucru ușor, căci negustorilor de covoare nu le lipsesc argumentele pentru a găsi cumpărători dispuși să plătească mai mult decât prețul normal – iar Hitler pretinde că luptă și împotriva administrațiilor supradimensionate. Fără îndoială că se gândeste încă la soluția rapidă pe care a propus-o la 15 octombrie: aruncarea în închisoare a tuturor comercianților care măresc prețurile.

făcându-și planuri, dar numai foarte puțini le pot duce la bun sfârșit. Cea mai bună loterie este așadar cea care nu anunță imediat câștigurile și pierderile, ci îi lasă pe jucători să aștepte un an și să trăiască timp de un an din iluzii, plăsmuind proiecte minunate. Tocmai pentru că statul austriac știa acest lucru și l-a folosit cu abilitate, a avut atât de mulți oameni fericiți, chiar și în perioadele cele mai grele.¹

Loteria a luat naștere fără îndoială din jocurile private – probabil la începutul secolului al XVIII-lea, când un vulpoi iscusit și-a spus că profitul ar trebui să meargă mai curând la stat decât în buzunarul unui particular. Dacă statul folosește în mod judicios banii obținuți în acest fel – să zicem că va construi spitale – afacerea dobândește chiar o alură ideală și îl face pe jucător fericit nu numai datorită iluziei cu care se poate hrăni până când are loc tragerea, ci și datorită sentimentului frumos că a făcut o faptă bună, chiar dacă în final pierde. Am studiat în detaliu, împreună cu gauleiterul Wagner, chestiunea autorizării cazinourilor în legătură cu cel de la Wiesbaden, fiindcă ceea ce este acceptabil din punct de vedere uman în cazul loteriei nu se regăsește în cel al cazinoului. Dacă am închide însă cazinouri precum cel din Wiesbaden, stațiunea ar pierde venituri enorme. Și asta nu ar îmbunătăți cu nimic starea jucătorilor, care ar continua să joace în altă parte, de cealaltă parte a frontierei, deci în profitul francezilor.

În consecință, am întrebat: ce bani aduce un cazinou? După aceea, m-am gândit, de exemplu, că 100 000 de mărci în valută

¹ Hitler vorbește din proprie experiență, dacă este să dăm crezare prietenului său Kubizek. În adolescență, după ce și-a cumpărat un bilet la loterie, și-a făcut niște planuri grandioase. Cf. August Kubizek, *Adolf Hitler, mein Jugendfreund*, L. Tocker, Graz, 1953, tr. fr. *Hitler, mon ami d'enfance*, Gallimard, Paris, 1954, cap. 9.

sunt, desigur, o sumă foarte mică atunci când îi ai, dar una foarte mare atunci când îți lipsesc. De aici am tras concluzia că jucătorii de la cazinou – mai ales străinii – nu au valoare decât dacă cheltuiesc bani – în special valută. Această constatare a confirmat argumentul menținerii câtorva cazinouri din Germania. Acestea au funcționat ca adevărați magneți de valută¹ și, prin excedentele lor enorme, au păstrat pentru comunitatea poporului german o stațiune termală precum Wiesbaden. Se înțelege de la sine că aceste venituri care nu se bazează pe prestarea unei munci, dar generează excedente uriașe ca urmare a exercitării unui monopol nu trebuie să ajungă în buzunare private, ci numai în casieriile statului.

(Reichsleiterul Bormann consideră că același principiu trebuie să se aplice și în domeniul energiei.)

Nu pot decât să fiu de acord! Monopolul energiei aparține statului, care poate să emită obligațiuni și să-i asocieze în felul acesta pe oameni la monopolul său, făcându-i să fie interesați de propria avuție. Căci dacă, după aceea, situația economică a statului se degradează, particularul poate pune cruce obligațiunilor și astfel este neapărat obligat să constate în ce măsură destinul său este legat de cel al statului.

Astăzi majoritatea oamenilor sunt încă atât de proști, încât refuză în mod constant să accepte această solidaritate între binele lor personal și cel al statului.

Ceea ce este valabil pentru producția de energie este valabil și pentru celelalte produse de bază: petrol, cărbune, oțel, precum și pentru energia hidroelectrică. Întreprinderile capitaliste

¹ Problema valutei a reprezentat un nod gordian în perioada reînarmării, așa cum au demonstrat lucrările lui Adam Tooze (cf. François Delpla, *Une histoire du Troisième Reich*, Perin, Paris, 2014, pp. 222–223). Hitler ține să se știe că a făcut tot posibilul ca s-o rezolve.

trebuie să fie îndepărtate din aceste sectoare. Cât despre simplitul particular care deviază apa unui pârau pentru propria folosință, ca să-și pună în mișcare moara cu ajutorul forței curentului, acestuia nu trebuie să i se pună opreliști.

Efectul nociv al practicilor societăților anonime este demonstrat și de faptul că fostul ministru bavarez de interne, Schweyer, care nu a devenit ministru decât datorită stupidității lui bătătoare la ochi, a obținut de la Bayernwerk o pensie de 38 000 de mărci în virtutea faptului că a fost președintele acesteia. Am suprimat evident acest vărsământ, împotriva tuturor sfaturilor date de juriști, căci acest om nu a prestat niciodată o muncă în măsură să justifice această sumă.¹ Pentru a ne imagina cât era de abuziv, este suficient să ne gândim că însuși cancelarul Reichului primește, conform legii, cu 4 000 de mărci mai puțin, adică 34 000.

Încă din tinerețe m-am ocupat de problema întreprinderilor capitaliste monopoliste. Am constatat atunci că, de pildă, Compania Imperială și Regală de Navigație pe Dunăre primea 4 milioane de mărci subvenție de la stat și distribuia imediat

¹ Franz Schweyer (1868–1935), ministru de interne al Bavariei între 1921 și 1924, catolic fervent, atacat deja de mai multe ori în aceste *Însemnări*, și-a găsit biograful (și hagiograful) în noiembrie 2015: cf. Peter Christoph Düren, *Minister und Märtyr. Der bayerische Innenminister Franz Xavier Schweyer (1868–1935)*, Dominus Verlag, Augsburg, 2015. Decesul lui în 1935 a fost urmarea unei crize cardiace survenite în timpul unei detenții de câteva luni, Schweyer fiind aruncat în pușcărie a doua zi după preluarea puterii. Se opusese lui Hitler nu numai în calitate de ministru de interne, ci și ca scriitor. A redactat, printre altele, articolul despre național-socialism din *Staatslexikon*-ul societății științifice catolice Görres-Gesellschaft. În orice caz, severitatea lui Hitler și faptul că acesta trece sub tăcere activitatea lui intelectuală pentru a-l coborî la starea de parazit cupid sunt grăitoare în privința atitudinii lui față de catolicii antinaziști, pe care îi asimilează în mod curent cu evreii.

un sfert din acestea celor 12 administratori ai săi. Am mai constatat că, dintre cei 12, doi aparțineau unuia dintre partidele politice importante. Fiecare dintre ei băga în buzunar 80 000 de coroane, după care se îngrijea ca partidul său să voteze subvențiile. Apoi s-a produs ascensiunea socialiștilor, care nu aveau reprezentanți în consiliul de administrație. A urmat falimentul.

Prostia ministrului de resort și orbirea lui în fața amplexelor politice a scandalului reies din faptul că l-a trimis la închisoare preventivă pe președinte în loc să se înțeleagă cu el sau să-i distrugă cariera.¹ În fața atacului parlamentului și a presei, compania a concediat tot personalul de conducere, dar, cum administratorii ei bine plătiți au făcut în așa fel încât de-a lungul Dunării să nu fie construită nicio cale ferată, populația este cea care a suferit toate neajunsurile. Cu toate acestea trebuia să se aranjeze foarte repede, căci numărul posturilor din administrație a fost mărit cu două, iar în ele au fost numiți cei doi socialiști foarte influenți.²

Tocmai pentru că întregul ei sistem se bazează pe astfel de concepții capitaliste, Anglia este astăzi atât de fragilă. De aceea eu am ordonat de mult ca, în Germania, niciun administrator de societate să nu poată fi membru al Reichstagului. Din cauză că un administrator de societate sau titularul unui post analog nu poate raționa în mod obiectiv în legătură cu multe

¹ Cele două soluții ale lui Hitler în acest caz! Fie îl păstrăm pe delincvent în post ca să-l facem să meargă drept sub amenințarea unui scandal, fie îl înlocuim fără să facem valuri.

² Hitler varsă multă fieră împotriva socialiștilor, pe care îi menajase oarecum cu câteva săptămâni înainte (cf. *supra*, vol. 1, însemnările din 31 ianuarie și 1 februarie) datorită rolului jucat de ei în lichidarea vechilor aristocrații în 1918–1919, aruncând asupra partidului catolic Zentrum vina pentru clauzele rușinoase din Tratatul de la Versailles. El nu mai menajează însă nici alte partide.

lucruri, am ordonat de asemenea ca oamenii Partidului să nu poată ocupa funcții în societățile private, în industrie sau în economie. Cât despre slujitorii imediați ai statului, ofițerii și funcționarii, nu pot să le permit cu bună-credință să-și plaseze economiile în afaceri, decât dacă acestea sunt afaceri ale statului, ceea ce elimină posibilitatea unor speculații și abuzuri.¹

27 martie 1942, la amiază

Este indiscutabil faptul că Anglia a găsit în Cripps² un al doilea om de stat influent care nu trebuie neglijat și al cărui cuvânt are o greutate considerabilă.

De exemplu, de curând, syndicatele au avansat un program de naționalizare a proprietății funciare, a imobilelor, a întreprinderilor industriale și a mijloacelor de transport, ceea ce a reprezentat un semnal elocvent cu privire la situația internă a țării. Cu toate acestea nu trebuie să credem că un astfel de program se poate aplica de pe o zi pe alta și că un englez cu scaun la cap va conta pe asta, deoarece rușii au făcut acest lucru în

¹ Aceste frumoase principii nu vor putea împiedica formarea unor înțelegeri neoficiale între funcționari și particulari. Iată-l pe Hitler prins în flagrant delict, crezând că „paragrafele de lege” pot rezolva o dată pentru totdeauna o problemă la scara întregului său imperiu!

² Stafford Cripps (1889–1952), născut cu patru zile după Hitler, laburist, a fost ambasador al Marii Britanii în URSS din iunie 1940 până în ianuarie 1942. Admirația nutrită de opinia publică britanică pentru rezistența sovietică îl urcă pe culmile popularității, astfel că Churchill este obligat să-l coopteze în cabinetul de război la 19 februarie, apărând, în aceste momente politice dificile de după eșecul din Singapore, ca un posibil succesor al prim-ministrului. Este trimis de cabinet în India la 23 martie pentru a încerca să creeze cea mai mare coaliție cu puțință împotriva Japoniei, apoi trebuie să meargă să inspecteze fortificațiile din Ceylon. Hitler vede în el un agent al disoluției puterii britanice. Este însă semnificativ faptul că acest lucru nu-l liniștește.

peste zece ani. Dar poate că trebuie să vedem în asta un semnal al crizei, care reflectă în momentul de față foarte clar starea proastă a economiei, dezorganizarea sectorului civil, eșecurile militare și foamea de care suferă locuitorii. Este la fel de interesant în această privință faptul că o rudă a regelui, ducele Clou, a fost trimisă la închisoare.¹

Nu trebuie să supraestimăm însă aceste semne de criză. Căci dacă regele nu are influență asupra desfășurării practice a afacerilor politice, este totuși un factor politic, atât timp cât forțele armate sunt intacte. Căci armata engleză este monarhistă și este recrutată din pătura conservatoare a societății, care este astăzi și mai reticentă față de orice concesie făcută oamenilor de jos. Imaginile în care apar membrii societății aristocrate arată că peste două treimi dintre personalități sunt fotografiate în uniformă.

Englezii reușiți în Partidul Conservator, aparținând elitei și mai ales aristocrației, nu se compară cu vechea noastră burghezie, care, înainte de 1933, era cuprinsă în DNVP sau în DVP. Acești conservatori seamănă mult mai mult cu niște reprezentanți ai Imperiului Britanic cu o tradiție și o formă de societate bine stabilite, câtuși de puțin dispuși să capituleze în fața poporului, așa cum a făcut pătura conducătoare franceză în 1789.

¹ Este vorba de lordul Buccleuch (1894–1973), născut Walter John Montagu-Douglas-Scott, înrudit cu familia regală prin sora sa Alice (1901–2004), care s-a căsătorit cu cel de-al treilea fiu al regelui, ducele de Gloucester. Adversar declarat al intrării țării sale în război, amestecat apoi în numeroase intrigi care vizau restabilirea păcii, Buccleuch pierduse în favoarea lui George al VI-lea titlul de lord-intendent al casei regale la 12 mai 1940 și era în mod sigur supravegheat de poliție, dar se pare că nu a fost niciodată arestat și nu se știe pe ce bază afirmă Hitler acest lucru. Cf. Martin Pugh, *Hurrah for the Blackshirts! Fascists and Fascism in Britain between the Wars*, Random House, Londra, 2006, pp. 295–306.

Dimpotrivă! Încearcă printr-un dezmăț organizatoric să-și răspândească în popor concepțiile și să determine astfel masele largi să împărtășească spiritul Angliei sănătoase, ceea ce i-a permis să recruteze numeroși aviatori și marinari curajoși.

Dacă, după ce Cripps (ca agent al lui Stalin?) va răspândi ideile socialiste, Partidul Laburist va vrea să se ridice împotriva conservatorilor, pentru a reuși, va trebui mai întâi să găsească un Cromwell.¹ Căci conservatorii nu vor ceda fără luptă.

O Anglie roșie îmi este absolut mai antipatică decât o Anglie conservatoare. Căci o Anglie „socialistă”, aflată eventual chiar în orbita sovietică, ar constitui în spațiul european un focar permanent de explozii, deoarece ar anticipa o pauperizare de natură să transforme insula într-un loc prea mic pentru cele 30 de milioane de locuitori ai ei.

Sper așadar în eșecul misiunii lui Cripps în India, cea mai dificilă misiune care poate fi încredințată astăzi unui englez. Numai în felul acesta va putea fi evitat un război civil în Anglia, când nu va mai trebui să ne temem de mobilizarea maselor printr-o propagandă cu bătaie lungă în favoarea noului program economic.

Dacă ar trebui să votez pentru Cripps sau pentru Churchill, aș prefera de o mie de ori un „porc fără caracter” ca Churchill,

¹ Șeful efemerei republici engleze, Oliver Cromwell (1599–1658), s-a dovedit capabil să conducă armatele, ceea ce nu era cazul lui Cripps. Înainte să se lanseze într-un război civil, stânga engleză trebuia deci să găsească un general. Or, Hitler concepea casta militară ca pe un bloc conservator. Nazismul își dezvăluie aici una dintre trăsăturile sale specifice: este singurul regim din istorie aflat în război care nu vede cu ochi buni perspectiva unui război civil la inamic. Cauza este rasismul: Hitler vede în propriul Reich o prelungire a dominației britanice, rezultat al aroganței aristocrației engleze. Răsturnarea acesteia printr-o revoluție ar fi cea mai proastă veste.

care e beat o treime din zi, decât pe Cripps; căci avem mai puține motive să ne temem de un bărbat ca Churchill, care se consumă din cauza vârstei, a tabagismului și a beției, decât de un bolșevic intelectual de salon precum Cripps. De la Churchill ne putem aștepta ca, într-un moment de iluminare, să înțeleagă că imperiul se îndreaptă în mod iremediabil spre pieire dacă războiul va dura încă doi, trei ani. Cripps, un mincinos demagog, fără nicio origine, nu-și va da niciodată seama de asta chiar dacă imperiul va plesni din toate încheieturile. Și nici nu va face niciun efort să atragă de partea lui poporul englez – care este organizat în Partidul Laburist și se bazează pe păturile cele mai de jos ale societății – și astfel va rămâne mereu un mare ipocrit în fața problemelor politice.

Dacă vrem să-l judecăm exact pe Cripps și pericolele pe care acesta le reprezintă, nu trebuie să uităm că tory au fost întotdeauna exponenții ideii imperiale la scară mondială, în timp ce falsul program social al lui Cripps ar săpa o prăpastie fără precedent între insula britanică și Canada catolică, Australia și Africa de Sud. De aceea, trebuie să ne dorim din toată inima ca Cripps să dea greș în India. Mă îndoiesc foarte tare că se va bucura de audiență în această misiune. Căci, în fața tăvălugului puterii japoneze de la frontierele Indiei, cu căderea fortăreței Singapore etc., lumea indiană a intrat într-o asemenea efervescență, încât Nehru, care este omul compromisului, a fost depășit, în calitate de lider al Indiei, de oameni precum Bose¹.

¹ Subhas Chandra Bose (1897–1945), lider indian, adept al independenței, un timp președinte al Partidului Congresului, apoi demisionar ca urmare a unui dezacord avut cu Gandhi. A părăsit India și a plecat la Berlin la 5 ianuarie 1941, unde a înființat, la sfârșitul anului, Legiunea Indiană, recrutând oameni dintre prizonierii făcuți de Rommel în Libia. A participat și la emisiuni radiofonice. S-a întâlnit cu Hitler la 29 mai, fapt rămas fără ecou în *Însemnările* de față, iar după un an a plecat în